

РОЗКРИТТЯ СУТНОСТІ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В КУРСІ ІНФОРМАТИКИ

Комісаров Віктор

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, доцент Лаврентьєва О.О.

Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг, Україна

В статті представлено та висвітлено сутність ключових компетентностей в курсі інформатики, при вивченні комп'ютерних наук та інформаційних технологій, розкрито кожну компетентність окремо та їх взаємозв'язок.

Ключові слова: ключові компетентності, державна та іноземні мови, міжпредметні зв'язки, життєві цінності сьогодення.

The interpretation of the essence of key competences in a computer training course

Viktor Komissarov

Scientific supervisor: Doctor of pedagogy, associate professor O.O. Lavrentyeva

Kryviy Rig State pedagogical university, Kriviy Rig, Ukraine

The article deals with the meaning of key competences in a computer training course, in learning of computer science and information technologies. It is examined every competence separately and the connections between them.

Key words: key competences, national and foreign languages, cross-subject connections, current vital values.

Постановка проблеми. За великого проміжку часу ключові компетентності пережили значних реформ, пов'язаних з різними суспільними чинниками та глобальним розвитком інформаційних технологій. В залежності від розвитку суспільства та його різних галузей компетентності весь час змінюються, хоча існують і певні базові, на яких ґрунтуються всі інші.

Аналіз дослідження і публікації. Проаналізувавши публікації даної теми, можна зазначити, що не існує єдиного узгодженого визначення та переліку ключових компетентностей, оскільки компетентності – це насамперед замовлення суспільства на підготовку його громадян. Такий перелік багато в чому визначається узгодженою позицією соціуму в певній країні або регіоні.

Метою статті є огляд ключових компетентностей в сфері комп'ютерних наук та інформаційних технологій, та їх аналіз з точки зору навчального предмета інформатика.

Виклад основного матеріалу. Компетентність (від лат. *competens* (*competentis*) – належний, відповідний), за матеріалами словника іншомовних слів, означає поінформованість, обізнаність, авторитетність [3, 282].

Компетентність як властивість за значенням *компетентний*, тобто: 1) такий, що має достатні знання в деякій галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий; який спирається на знання; кваліфікований; 2) який має певні повноваження; повноправний, повновладний [5, 250].

В останні роки поняття «компетентність» вийшло на загальнодидактичний і методологічний рівень.

Ключові (базові) компетентності – це ті, які необхідні всім громадянам для особистої реалізації та розвитку, активного громадянського життя, соціальної єдності та можливості працевлаштування [3].

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти визначає ключову компетентність як спеціально структурований комплекс характеристик (якостей) особистості, що дає можливість їй ефективно діяти у різних сферах життєдіяльності і належить до загальногалузевого змісту освітніх стандартів та зазначає, що до ключових компетентностей належить уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, математична і базові компетентності в галузі природознавства і техніки, інформаційно-комунікаційна, соціальна, громадянська, загальнокультурна, підприємницька і здоров'язберігаюча [1].

Міністерство освіти і науки України у 2017 році визначило десять основних ключових компетентностей для курсу інформатики в загальноосвітніх навчальних закладах: спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами, спілкування іноземними мовами, математична компетентність, основні компетентності у природничих науках і технологіях, Інформаційно-цифрова компетентність, уміння вчитися впродовж життя, ініціативність і

підприємливість, соціальна та громадянська компетентності, обізнаність та самовираження у сфері культури, екологічна грамотність і здорове життя [2, 3-5].

Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Вживання державної мови є обов'язкове в офіційних документах та загалом в публічних сферах суспільного життя в державі (законодавство, управління, судочинство, освіта тощо). Державна мова в Україні все більше набирає чинності і самостійності, відокремлюється від запозичених слів та стає незалежною. Спілкуючись мовою своєї держави, людина виявляє повагу та патріотичність. Для учнів, які працюють з комп'ютерними технологіями, важливо бути компетентними у володінні власною мовою. Адже, в закладах освіти навчаються ті, хто складає державу і є її частиною. У час розвитку інформаційних технологій, це ті, хто має розробляти та створювати україномовні програми та сайти, хто розвиватиме державну термінологію з комп'ютерних наук, хто опрацьовуватиме державні завдання та втілюватиме їх впровадження у використання для блага свого народу.

Спілкування іноземними мовами. На сьогоднішній день двері для українців відчинені для подорожей і спілкування з іншими країнами, як ніколи раніше. Розвиток громадян нашої держави має великий шанс на вдосконалення і практику мови тієї країни, яка їй необхідна, не виходячи з власного будинку. Виховання в учнів розуміння важливості володіння іноземними мовами, прививати бажання до інтернаціонального розвитку – це запорука становлення нового рівня держави і самої особистості. Це призведе до вільного спілкування та розуміння онлайн-навчання, залучення до європейських та глобальних спільнот, вільне володіння та користування ІТ-термінологією.

Математична компетентність та основні компетентності у природничих науках і технологіях. Ці компетентності можна внести до міжпредметних зв'язків, де учень загальносередньої освіти опрацьовує інформацію з різних предметів, вільно володіє та використовує засоби інформаційних технологій для роботи в різних наукових сферах.

Інформаційно-цифрова компетентність. Передбачає впевнене і водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій сучасною людиною у повсякденному житті, у професійній діяльності, публічному просторі та приватному спілкуванні. Що є базовою компетентністю для вивчення курсу інформатики.

Уміння вчитися впродовж життя, ініціативність і підприємливість, соціальна та громадянська компетентності, обізнаність та самовираження у сфері культури, екологічна грамотність і здорове життя – ці компетентності можна об'єднати в одну групу життєвих цінності сьогодення. Кожна з них відпрацьовується індивідуально з кожним учнем, формується не стільки на конкретній базі знань, а за допомогою мотивації, життєвих прикладів, всебічного розвитку важливих життєнеобхідних компетентностей, з урахуванням індивідуальних особливостей.

Досліджуючи ключові компетентності розумно висловити припущення, що в зв'язку з технологічним розвитком багато професій зникнуть в майбутньому, ця тенденція спостерігається вже в сьогоденні. Такі важливі колись професії як листоноша або телеграфіст вже не є актуальними. За допомогою робототехніки, на підприємствах, під керівництвом одного або двох спеціалістів, виконуються завдання які могли раніше зробити декілька десятків робітників. Тож, аналізуючи попередній досвід та дивлячись на декілька років попереду, треба допомагати учням рухатись в напрямок того, де вони по справжньому зможуть реалізувати свої напрацьовані вміння та можливості.

Запровадивши в навчання компетентності для учнів 5-9-их класів поки що суттєвих змін не відбулося, проте, крок за кроком учні більш глибоко розуміють сутність та важливість ключових компетентностей, як таких, що є фундаментальними для вивчення предмета. Проаналізувавши перший навчальний рік, можна висвітлити певні спостереження, що дані компетентності є актуальними, але з роками мають набути значного поширення та впровадження більшої їх кількості та змінити акценти на більш вузькі та

конкретні для учнів майбутніх поколінь. Всі ключові компетентності взаємопов'язані і без урахування одних неможливе впровадження інших.

Висновки та перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Важливо пам'ятати, що учень загальноосередньої освіти сьогодні, завершить навчання в школі через три, п'ять або десять років. В той час інформаційні та комп'ютерні технології розвиваються щохвилини. Тож, ключові компетентності треба орієнтувати на сучасного учня але з ракурсом на прогресивне й продуктивне майбутнє.

Список літератури

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392
2. Програма з інформатики для загальноосвітніх навчальних закладів. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
3. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» від 18.12.2006
4. Словник іншомовних слів / Уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – К.: Наукова думка, 2000. – 680 с.
5. Словник української мови: в 11 т. / [ред. колег. І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К.: Наукова думка, 1970-1980. – Т. 4: І-М / [ред. А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, П. П. Доценко]. – К.: Наукова думка, 1973. – 840 с.